

TARTU PÜHIMA NEITSI MAARJA
PÄRISPATUTA SAAMISE
KOGUDUSE

TEATED

ISSANDA AASTA 2005

NELIPÜHAD

NR. 6

SELLES NUMBRIS:

- ISA VELLO SALO RÄÄGIB TARTU KOGUDUSE NIMEST JA OMA ETTEPANEKUST
- KONFIRMATSIOON
- VAIMULIKUD HARJUTUSED PIRITA KLOOSTRIS

USUDOKTRIINI KONGREGATSIOONI prefekti-na andis kardinal Joseph Ratzinger, meie vastne paavst BENEDICTUS XVI, vähe intervjuusid. Järgnevalt lõik katoliiklikule telekanalile EWTN (*Eternal Word Television Network*) 5. detsembril 2003. a. antud usutlusest. Küsitles Raymond Arroyo.

RA: Rääkigem nüüd Vatikani II Kirikukogust ja eriti selle elluviimisest. Te olete sellest nii palju kirjutanud ja rääkinud. Oletan, et minu põlvkonna inimestele on liturgia, missa selleks, mis kõige silmatorkavamalt eristub meie isade ja vanaisade aegsest usust. Te olete rääkinud reformi reformimisest. Kuidas see võiks käivituda? Kuidas täpselt peaks see Teie arvates välja nägema?

KARDINAL: Üldiselt ma ütleksin et liturgiline reform polnud hästi elluviidud, sest see kujutas endast üldist ideed. Praegu on liturgia koguduse, kogukonna asi. Kogudus

väljend
d a b
iseend ja
loob koos
preestri ning
muude grup-
pide loovusega
omaenda liturgiad.

See on rohkem inimeste endi kogemuste ja ideede kohalolu kui kohtumine Jumala kohalolekuga Kirikus. Ja kõige selle loovuse ja eneseväljendusega läheb kaotsi, mis on liturgias põhiline. Sest põhiline on, et me saame ületada iseenda kogemused ja vastu võtta selle, mis ei tule meie kogemusest vaid on Jumala kingitus. Seepärast arvan, et me ei peaks mitte niivõrd taastama teatud tseremooniaid, vaid liturgia peamise idee arusaama, et liturgias ei väljenda me iseendid vaid võtame üheskoos tuevase ja mäise Kirikuga vastu Issanda ligiolu armu. Veel tundub mulle, et väga oluline on liturgia universaalsus. Liturgia määratlemine ja selle idee taas- *jätkub lk.2*

tamine aitaks ka olla kuulekam normidele, mitte juriidilise positivismi mõttes, vaid tõeliselt, nagu ühiselt jagatud osasaamine ja osa võtmine, mille on meile andnud Issand Kirikus.

Ja see ohverdamise ja teenimise tunne, millest te olete nii värvikalt rääkinud? Kuidas konkreetselt Te selle taastamist näeksite? Kas me näeme tulevikus tagasipöördumist 'ad orientem', s.o. itta vauava asendi poole, kus preester on kaanoni ajal seljaga rahva poole, tagasipöördumist ladina keele juurde, rohkem ladina keelt missas?

Ütleksin, et *versus orientem* võiks meid aidata, see on tõepoolest apostlite aegadest pärit traditsioon ja mitte ainult norm, vaid liturgia kosmilise ja ajaloolise mõõtme väljendus. Me pühitseme koos kosmosega, koos maailmaga. See on maailma tuleviku suund, meie ajaloo suund, mis on esindatud Päikeses ja kosmilises reaalsuses. Minu arvates on see, et me avastame uuesti oma seose loodud maailmaga, täna inimestele paremini arusaadav kui umbes 20 aastat tagasi. Ja veel, see [*ad orientem*] on ühine suund: preester ja rahvas on ühiselt pöördunud Issanda poole. Nii et minu arust võiks see aidata. Välised žestid pole iseenesest alati ravim, aga sellisest liturgia suuna väga klassikalisest tõlgendusest võiks olla abi. Üldiselt ma arvan, et liturgia tõlkimine kõneldavatesse keeltesse oli hea, sest nüüd me saame sellest aru; me osaleme ka oma mõtlemisega. Aga mõnede ladinakeelsete elementide julgem kasutamine aitaks luua universaalset mõõdet, annaks meile võimaluse kõikjal üle ilma näha et "ma olen selles samas Kirikus". Nii et üldiselt on rahvakeel...

Üks hea asi.

... üks lahendus. Aga mõningal määral ladi-

na keelt võiks aidata kaasa suuremale universaalsuse kogemusele.

Tean, et töötate liturgiat käsitleva kanoonilise seadusandluse uue osa kallal, millele paavst viitab oma entsükliskas Euharistia-st. Nii kardinal Arinze esinemistest, kui mõnedest avaldatud materjalidest võib välja lugeda, et see loob eelduse Trento missa universaalseks induldiks (toim.: *indult, ladina indultum, piiskopile antud õigus lubada oma piiskopkonnas midagi, mis pole kiriku seadusega üldiselt lubatud. Põhjuseks võivad olla üldised vajadused, kohalikud olud, puuduv võimalus taotleda Roomast luba igaks erandjuhaks jne. Universaalne indult on antud kõigile piiskopitele*). Kas te näete ette midagi sellesarnast?

Teeksin vahet tulevase dokumendi ja induldi küsimuse vahel. Valmiv dokument pole uus seadusandlus vaid kehtivate normide tõlgendus. Seega, me peame ainult tõlgendama ja selgitama, mis oleks kuritarvitus ja mis on liturgia tegelik rakendus. Mõnes mõttes on selle dokumendi võimalused väga piiratud – kuritarvituste selgitamine, normide selgitamine praegusel hetkel. Indult on omaette küsimus. Ma arvan, et vana liturgiat pole üleüldse kunagi ära keelatud. Me vajame vaid norme, kuidas seda rahu kasutada, nii et reformeeritud liturgia oleks Kiriku normaalne liturgia, aga ka teine [reformieelne] oleks alati Kiriku poolt heaks kiidetud ja seda võiks kasutada, kui seejuures kuuletatakse piiskopitele ja Pühale Isale.

Nojah. Tean, et osale Kirikust on see ülesanne raske. Ja Kiriku teine osa on omaks võtnud paavsti üleskutse sagedamini pühitseda vana missat.

Jah. Arvan, et on tähtis olla sellele võimalusele avatud ja samas näidata ka Kiriku

järjepidevust. Me pole praegu teine Kirik kui 500 aastat tagasi. See on alati üks ja sama Kirik. Mis oli Kirikule püha ühel ajal, ei saa olla võimatu teisel ajal. Sest Kirik on alati püha.

Tõlkinud N.K.

Kogu intervjuu tekst:
www.exmtn.com/library/issues/ratzintv.htm

VAIMULIKUD HARJUTUSED PIRITA KLOOSTRIS.

Pirita kloostriis hakkavad toimuma regulaarsed vaimulikud harjutused. Esimesed harjutused teemal "Armulaud kui osaduse vaimne toit ja kiriku müsteerium" toimuvad 14. mail 2005 algusega kell 10.00. Harjutusi juhatab prof. Otto Wermelinger, kes on Šveitsi Fribourgi Katoliikliku Ülikooli patristika osakonna juhataja.

Harjutused hakkavad toimuma iga kuu teisel laupäeval järgneva päevakava kohaselt:

- 10.00 Saabumine
- 10.15 Avapalvus kabelis
- 10.30 Esimene konverents
- 11.15 Kohvipaus
- 11.45 Teine konverents
- 13.00 Lõuna väikese tassi eest
- 15.00 Kolmas konverents või küsimused/vestlus
- 16.00 Armulaua pühitsemine, sh. lühike meditatsioon Vaikuse palve ja õhtupalvus
- 17.00 Lahkumine

Et prof. Wermelinger avab 14. mail kell 17 näituse Pühast Augustinusest, lõpevad harjutused sel päeval kell 15.30 ja soovijatel on võimalik jõuda Tallinna Rootsi-Mihkli kirikusse (Rüütli 7-9) näituse avamisele.

Täpsemalt harjutuste kohta:

www.piritaklooster.ee

Osavõttust huvitatul palutakse ühendust võtta Pirita kloostri õdedega (Merivälja tee 18, 11911 Tallinn; telefon: 60 55 000; faks: 60 55 010; e-post: pirita@oss.ee)

INFO JA SÜNDMUSED

Isa Miguel on puhkusel 19. maist, kuni 2. juunini. Teda asendavad preestrid teistest kogudustest.

Koguduse liikmeid, kes pole vastu võtnud **Kinnitamise sakramenti**, aga seda soovivad, palutakse pöörduda koguduse preestri poole.

Loengud toimuvad esmaspäeviti, kell 20.00.

Kinnitamine toimub 5. juunil.

Isa Xavier Riera Sans käib iga kuu viimasel esmaspäeval kell 19.00 pidamas loengut Opus Deist.

Koguduses käib edasi koos väike filmiklubi. Juba oleme jõudnud filmi Joosepist.

Seni on kokku saadud pühapäeviti, kell 17.00 Maarja maja keldris. Täpsemat infot kuuled teadetes pühapäevase missa lõpus või internetist

www.neitsimaarja.ee. Kõik on teretulnud!

Igal teisipäeval kell 18.00 loeme vespriti eesti keeles.

7. mail tuli Tartusse frantsiskaani õdede, Pühima Neitsi Maarja Pärisspatuta Saamise Õdede Kongregatsiooni ülem, ema Rūžena Vlasaková, kes jääb siia kolmeks nädalaks.

Teisipäeval, 10. mail tuleb Tartusse Jeesuse Püha Vere Õdede Kongregatsiooni üks neljast ülema assistendist, õde Carmen. Õde Carmen tutvub õde Mary Venard'i elu-oluga ja külastab Tartu tänavalaste varjupaika. Nende kongregatsiooni ülem teeb külastusi vähemalt iga kuue aasta tagant, aga üks assistentidest külastab kongregatsiooni õdesid igal aastal.

8. mail palvetame missal paavst Benedictus

XVI eest.

Esmaspäeval, 9. mail palvetame isa Andrease (Janis Pavlovskis) O.F.M.Cap. (†2000) eest. Kes töötab Tartus koguduse preesterina aastatel 1964-77.

Laupäeval, 14. mai pärastlõunal avatakse Tallinnas Rootsi-Mihkli kirikus näitus Püha Augustinusest, kelle sünnist möödub 1650 aastat. Kohal on EELK peapiiskop Andres Pöder. Esineb Lembit Peterson, muusika on teinud Lauri Jõelecht ja orkestrit juhatab Lehari Kaustel.

15. mail kell 15.00 toimub selle aasta Eesti Kirikute Nõukogu oikumeeniline palvus Tallinna Peeter-Pauli katedraalis. Palvus on korraldatud EKN-i poolt, meenutatakse Johannes Paulus II-st.

29. mail on Kristuse Pühima Ihu ja Vere suurpüha (FDP lad. *dies festi de praeepto*, pühapäev või teine kirikuskäämiseks kohustuslik suurpüha). Sellel puhul toimub protsessioon.

31. mail on seminarist Simone Biondi sünnipäev, kes saab 26 aastaseks.

Tuntud psühhoterapeut Wunibald Müller viib läbi vaimulike harjutuste laagri, Läänemaal Haapsalu lähedal Tuuru külalistemajas 31. juulist 7. augustini. Huvilistel palutakse registreeruda tel. 7 448 701 või esto@johannes.ee. Tasu on 1250,- krooni, majutus mugavates 2-toalistes tubades. Info: www.johannes.ee

KOGUDUSE ELUS TOIMUNUD:

Õigeusu kirikutes tähistati 1. mail ülestõusmispühi. Traditsiooniliselt toimub sellel puhul Püha Liturgia Jeruusalemma Hauakirikus. Õigeusu piiskop läheb inglikabelisse.

olles rüütatud ainult albasse ja hoides käes küünlaid. Palvetades paigas, kuhu asetati Kristuse ihu tekib selle kivi kohale imekombel sinakas leek, millest siis süüdatakse küünlad. Esimestel minutitel pole see tuli ka põletav.

Sellel aastal toodi sealte võetud tuli läbi Moskva lennukiga Festisse.

2. mai hilisõhtul jõudis tagasi neokatehumeenalse koguduse palverändurite seltskond Amsterdamist. Kokkusaamise üks põhiidee oli kristlik Euroopa. Peatuti Magdeburgis, kus kohalikus Peetruse kirikus peeti eesti-keelne missa.

4. mail käisid Tartu Katoliku Koolis külalised. Kaksikümmend õpilast vanuses 13-24. Jõelgavast. Lätist olid tulnud tutvuma Tartu õpilastega. Enamus õpilasi on katoliiklased, aga osa on luterlased. Seltskonna juht oli dominikaani preester Peteris Aglonietis OP, kes õpetab kristlikku eetikat. Kord aastast käivad tema õpilased reisirid väljaspool Lätti. Varem on käidud Vilniuses, Taiizes, Poola pühapaikades jm.

Kuigi korraldajad on dominikaani vennad suheldakse karismaatiliste liikumistega. Koos käiakse sagedasti palverännakutel ja korraldatakse iganädalasi palveõhtuid.

Meie Tartu Katoliku Kooli õpilastele esitati lühinäidend, mängiti koos tutvumismänge ja õpetati laule. Juba õhtul mindi Tartust edasi Tallinnasse, kus oli plaanis kohtuda sealsete õpilastega.

Edaspidi tahetakse tulla Festisse pikemaks ajaks.

ÜKS KÜSIMUS MIDA MÄLETATE OMA KONFIRMATSIOONIST?

EDUARD MAISTE:

Sündisin Virumaal Maidla vallas Sirtsis

TAVALINE PERIOOD

7. tavalise perioodi nädal

16 E r Argipäev

Si 1,1-10; Ps 93,1ab,1c-2,5; Mk 9,14-29
Issand on kuningas, riietunud õlevusse!

17 T r Argipäev

Si 2,1-11; Ps 37,3-4,18-19,27-28,39-40; Mk 9,30-37
Anna oma tee Issanda hooldeks, küll ta toimetab kõik hästi!

18 K r Argipäev

Si 4,11-19; Ps 119,165,168,171-172,174-175; Mk 9,38-40
Sinu Seaduse armastajail on suur rahu.
Või p: p. Johannes I, paavst ja märter

19 N r Argipäev

Si 5,1-8; Ps 1,1-2,3,4+6; Mk 9,41-50
Õnnistatud on mees, kes loodab Issanda peale.

20 R r Argipäev

Si 6,5-17; Ps 119,12,16,18,27,34,35; Mk 10,1-12
Issand, lase mind käia sinu käskude jalgrajal.
Või v: p. Siena Bernardino, preester

21 L r Argipäev

Si 17,1-15; Ps 103,13-14,15-16,17-18a; Mk 10,13-16
Issand on helde neile, kes teda kardavad.
Või p: p-d Christophorus Magallanes, preester ja kaaslased, mürtrid
või v: P.N. Maarja mälestuspäev

22 P v 8. tavaline pühapäev. PÜHIMA KOLMAINU SUURPÜHA

2Ms 34,4b-6,8-9; [ps] Tn 3,52,53,54,55,56; 2Kr 13,11-13; Jh 3,16-18
Ole õlstatud ja õlendatud igavesti.
[p. Rita da Cascia, orduõde]

23 E r Argipäev

Si 17,20-28; Ps 32,1-2,5,6,7; Mk 10,17-27
Rõõmustage Issandas ja ilutsege, te õiged!

24 T r Argipäev

Si 35,1-12; Ps 50,5-6,7-8,14+23; Mk 10, 28-31
Õigetele ma annan näha Jumala päästet.

25 K r Argipäev

Si 36,1,4-5a,10-17; Ps 79,8,9,11+13; Mk 10,32-45
Näita, Issand, oma halastust.
Või v: p. Beda Auväärne, preester ja Kiriku doktor,
või v: p. Gregorius VII, paavst,
või v: p. Maria Magdalena de' Pazzi, neitsi

26 N v p. Filippo Neri, preester

Si 42,15-25; Ps 33,2-3,4-5,6-7,8-9. Mk 10,46-52
Issanda heldus täidab maa

27 R r Argipäev

Si 44,1,9-13; Ps 149,1-2,3-4,5-6a+9b; Mk 11,11,26
Issand armastab oma rahvast.
Või v: Canterbury p. Augustinus, piiskop

28 L r Argipäev

Si 51,12-20; Ps 19,8,9,10,11; Mk 11,27-33
Issanda korraldused on õiglased
Või v: P.N. Maarja mälestuspäev

29 P v 9. tavaline pühapäev. KRISTUSE PÜHIMA HUU JA VERE SUURPÜHA

5Ms 8,2-3,14b-16a; Ps 147,12-13,14-15,19-20; 1Kr 10,16-17; Jh 6,51-58
Ülista Jeruusalemm, Issandat!
† Isa Ignace Lepp (1966) Pariis.

30 E r Argipäev

Tb 1,3; 2,1a-8; Ps 112,1-2,3-4,5-6; Mk 12,1-12
Õnnis on mees, kes kardab ja austab Issandat
† Isa Henry Milner S.J. (1951) Dublin.

31 T v Pühima Neitsi Maarja külaskäigupüha

Sf 3,14-18a või Rm 12,9-16b; [ps] Js 12,2-3,4bed,5-6; Lk 1,39-56
Iisraeli Püha on teie keskel suur.

KIRIKUKALENDER 2005

Psalmid Eesti Piibliselti numeratsiooniga.

MAI

1 P v 6. ÜLESTÕUSMISAJA PÜHAPÄEV

Ap 8,5-8.14-17; Ps 66,1-3a.4-5.6-7a.16+20; 1Pt 3,15-18; Jh 14,15-21

Hõisake Jumalale kõik ilmamaa! Halleluuja!
[p. Joosep, töömees]

2 E v p. Athanasios, piiskop ja Kiriku doktor

Ap 16,11-15; Ps 149,1-2.3-4.5-6a+9b; Jh 15,26-16,4a

Issandal on hea meel oma rahvast.

3 T p p-d apostlid Filippus ja Jaakobus. Kirikupüha

1Kr 15,1-8; Ps 19,2-3.4-5; Jh 14,6-14

Üle kogu ilmamaa käib nende kõla.

4 K v Argipäev

Ap 17,15.22-18,1; Ps 148,1-2.11-12ab.12c-14a.14bcd; Jh 16,12-15

Taevast ja maa on täis sinu kirkust!

5 N v KRISTUSE TAEVAMINEMISE SUURPÜHA

Ap 1,1-11; Ps 47,2-3.6-7.8-9; Ef 1,17-23; Mt 28,16-20

Jumal on üles läinud rõõmuhõisetel saatel.
Issand on üles läinud pasunahäälega.

6 R v Argipäev

Ap 18,9-18; Ps 47,2-3.4-5.6-7; Jh 16,20-23a

Jumal on kogu ilmamaa kuningas.

7 L v Argipäev

Ap 18,23-28; Ps 47,2-3.8-9.10; Jh 16,23b-28

Jumal on kogu ilmamaa kuningas.

8 P v 7. ÜLESTÕUSMISAJA PÜHAPÄEV

Ap 1,12-14; Ps 27,1.4.7-8a; 1Pt 4,13-16; Jh 17,1-11a

Ma saan näha Issanda headust elavate maal.
Ülemaailmne meediapäev

9 E v Argipäev

Ap 19,1-8; Ps 68,2-3.4-5ac.6-7ab; Jh 16,29-33

Laulge Jumalale kogu maa rahvas!

† Isa Andrejs Pavlovskis O.F.M.Cap. (2000)
Riia.

10 T v Argipäev

Ap 20,17-27; Ps 68,10-11.20-21; Jh 17,1-11a

Laulge Jumalale kogu maa rahvas!

11 K v Argipäev

Ap 20,28-38; Ps 68,29-30.33-35a.35b-36c; Jh 17,11b-19

Laulge Jumalale kogu maa rahvas!

12 N v Argipäev

Ap 22,30; 23,6-11; Ps 16,1-2a+5.7-8.9-10.11; Jh 17,20-26

Kaitse mind, Jumal, sest ma otsin pelgupaika sinu juures!

Või p: p-d Nereus ja Achilleus, märtrid,
või p: p. Pancratius, märter

13 R v Argipäev

Ap 25,13b-21; Ps 103,1-2.11-12.19-20ab; Jh 21,15-19

Issand on oma aujärje kinnitanud taevasse.

Või v: Fátima P. N. Maarja

14 L p p. apostel Mattias. Kirikupüha

Ap 1,15-17.20-26; Ps 113,1-2.3-4.5-6.7-8; Jh 15,9-17

Issand pani ta istuma oma rahva õilsate kõrvale.

15 P p NELIPÜHA e PÜHA VAIMU TULEKU PÜHAPÄEV

Valga kiriku templipüha

Õhtumissa laupäeval: 1Ms 11,1-9 või 2Ms

19,3-8a.16-20b, või Hs 37,1-14,

või Jl 3,1-5; Ps 104,1-2a.24+25c.27-28.29bc-

30; Rm 8,22-27; Jh 7,37-39

Saada välja oma vaimu ja uuenda maailma pale!

Päevamissa: Ap 2,1-11; Ps 104,1ab+24ac.29bc-

30.31+34; 1Kr 12,3b-7.12-13; sekvents; Jh

20,19-23

Saada välja oma vaimu ja uuenda maailma pale!

külas 1929.a. Isa oli seal muaparandustööde juhataja. Kui töö seal lõppes, sõitis pere Tallinna kaudu Viljandisse. Tallinnas, Nõmmel registreeriti minu sünd. Viljandis sündis minu vend? Minu ema oli katoliiklane. Kuna Viljandis polnud Katoliku Kirikut, siis ristiti meid vennaga luteri kirikus.

Ema isa oli poolakas ja ema leedulanna. Ema vanemad elasid Riias, kust maailmasõja alguses evakueeriti nad Tartusse. Ema teenis elatist fotograafina - sõitis taludesse ja pildistas.

Ema ja isa tulid Viljandist 1931. aastal Tartusse. Kui ma olin viie aastane, suri isa.

Tartusse jääme siis mina ja minu vend, ema, vanaema ja vanaisa. Need olid rasked aastad. Ma mäletan, kui ma 30.-nendate aastate keskel hakkasin koos emaga kirikus käima. Koguduse preester oli siis paater Berard ja tema oli ainukene preester, keda ma siis tundsin.

Koolis käies oli kohustuslik usuõpetus ning kuna mina olin katoliiklane, siis olin ma neist tundidest vabastatud. Katekismust õppisime pühapäeval peale missat. Pühapäeviti oli missa kell 10 ühine kõigile: poolakatele, eestlastele ja leedulakatele. Missa oli siis ladina keelne. Teenistusel olin ministrandiks. Missa käik oli pisut teistsugune, kui ta praegu on ja preester oli siis pea-altari ees ning ministrandid põlvitasid altari trepi esimestel astmetel - üks ühel pool, teine teisel pool. Ministrantide ülesandeks oli küünalde süütamine, kellekeselega märku andmine ning ka preestriile vastamine missa käigus.

Niimoodi toimus ka ettevalmistus kinnitamise sakramendi vastuvõtmiseks.

Kinnitamisest mäletan, et oli soe kevadpäev. Poisid olid kõik ülikondades ja tüdrukud kleitide väel.

Kogunesime Kiriku majja. Seal oli suur saal, kust tulime protsessioonis Kirikusse. Kõige ees käisid tüdrukud, kellel olid korvides lilleõied ja nad loopisid neid teele

maha. Kõige taga tulid preestrid ja piiskop. Mäletan, käisime läbi kogu ristitee ja peatusime ristitee piltide ees. Preester luges seal palvuse. Pärast toimus siis missa ja kinnitamise sakramendi jagamine. Ma arvan, et lapsi oli kokku üle kümne. See võis olla siis kas 1939. aasta või 1940. aasta kevad.

Isa Berard oli väga südamluk mees, kes hoolitses väga oma koguduse eest.

Eesti keelt rääkis isa Berard vabalt ja ta tõlkis ka raamatuid eesti keelde. Tartus oli ju tolleaegse "Kiriku Elu" trükikoda.

Sel ajal pidime ainult ema teenistusest - kojamehe ametist - ära elama. Vanaema ja vanaisa olid siis juba vanad ini-mesed. Ema teenis 30 kr ning sellest tuli 15 kr korteri eest ära anda.

Isa Berard aitas meid riietega. Nii olid ka kinnitamise sakramendi vastuvõtmisel meil vennaga seljas just isa Berardi antud kangast õmmeldud ülikonnad. Ta oli kaputsiin ja andis emale oma mungakuue riide. Seda ma siis mäletan kinnitamise päevast.

Küsitles T.R.

NELIPÜHA JA KINNITAMISE SAKRAMENT

Nelipüha, Püha Vaimu tuleku päeva, peetakse Kiriku sünnipäevaks. Traditsiooniliselt jagatakse ka sellel päeval konfirmatsiooni ehk kinnitamise sakramenti. See sakrament annab ristitule Püha Vaimu ande, mis aitavad elada kristlikku elu, ühendab täiuslikumalt kirikuga ja samuti annab jõudu levitada ja kaitsta kristlikku usku sõnas ja teos, mitte kunagi Kristust häbenedes. (Kanooline õigus c. 879). Konfirmeeritav peab olema täitnud järgmised tingimused: saavutanud mõistuse tarvitamise võime, saanud piisavalt õpetust, peab olema korralikult dispooneeritud ja suuteline uuendama ristimistootust. Inimene võib seda sakramenti vastu võtta ühe korra elu jooksul. Konfirmatsiooni sakramenti

jagab tavaliselt piiskop, kuid piiskopi loaga võib seda teha ka preester. Surmaohu korral võib ja peaks preester konfirmeerima isegi kõige nooremaid Kiriku liikmeid.

Võimalusel peaks konfirmeeritaval olema tunnistajad ehk vaderid, kelle ülesandeks on hoolitseda, et konfirmeeritu elaks Kristuse tõelise tunnistajana ja täidaks ustavalt selle sakramendiga seotud kohustusi. Vaderil peavad olema täidetud samad tingimused, mis ristivanemal ja soovitatavalt on see ka sama isik. (C. 893)

Vader:

1. peab olema kutsutud konfirmeeritava või tema vanemate poolt ja olema ise sellega nõus.
2. peab olema vähemalt 16. aastane, kuid konfirmeerija võib õiglasel põhjusel lubada nooremast inimest.
3. peab olema katoliiklane, kes on ise vastu võtnud konfirmatsiooni sakramendi ja elab kristlikku elu.
4. ei tohi olla koormatud kanoonilise karistusega.
5. ei tohi olla konfirmeeritava ema või isa. Uues kanoonilises seaduses (a. 1983.) võib vaderiks olla ka vaimulik või orduliige.

SÜMBOLID:

Käte peale panemine tähendab Jeesuse isalikku armastust.

Õli ehk kriisam tähendab vaimset pitseri, mis märgib meie kuulumist Kristusele.

LITURGIA:

Kinnitamine toimub Ladina riituses tavaliselt koos armulaua pühitsemisega, seega rõhutades müsteeriumitesse pühendavate sakramentide ühtsust. Kinnitamise liturgia algab sellega, et kinnitavad uuendavad oma ristimisdootusi ja loevad usutunnistuse.

Siis sirutab piiskop käe kinnitavate (ülhe või mitmete) pea kohale ja palub Püha Vaimu. Järgneb põhitalitus: sakramendi jagaja salvib kinnitatava laupa pühitsetud kriisamiga (Ida kirikutes ka teisi meeleor-

ganeid), paneb talle käed peale ja lausub: "Võta vastu Püha Vaimu anni pitseri."

Riituse lõpetab rahusoovimine, mis demonstreerib piiskopi ja kiriku ühtsust.

H.H.

KÜSIMUS KOGUDUSE PREESTRILE

Isa Miguel, millised on need tingimused, millele inimene peab vastama, et ta saaks vastu võtta kinnitamise sakramenti?

Tegelikult on esimene asi, et inimene oleks kinnitamise sakramendi vastuvõtmiseks ette valmistatud - koos kuni kaheksa kateheesi, mis selgitavad kõiki teisi sakramente ja Kiriku seadust. Teiseks - ta peab ise tahtma järgida kõiki neid juhiseid oma elus, mida õpetab Kirik. Kinnitamine lõpetab tema kristlaseks olemise ettevalmistuse. Ta peab sisenema täiuslikult meie Kirikusse. Inimene peab olema valmis tegema kõike seda, mida õpetab Kirik abielust, perekonnast, tööst ja elust ühiskonnas. Näiteks, kui sellel inimesel on oma elus mingi reaalne situatsioon, siis ta peab selle lahendama. Kui tal on mingi takistus või probleem, et ta ei saa järgida Kiriku seadusi, siis ta peab need enne lahendama.

Tavaliselt võtavad kinnitamise sakramenti vastu noored, kes on 16-18 aastat vanad. Meie Kirikus Eestis aga selliseid noori peaaegu pole. Meie Kirikus on tavaliselt täiskasvanud, kes on alles tulnud Kirikusse - nad on kateheedid. Ja niimoodi peavad nad õppima, ning ma olen valmistanud kaheksa sellist kateheesi, mis räägivad Pühast Vaimust, Kiriku seadustest ja Kirikust.

Nendes kateheesides selgitatakse, mida tähendab moraalne elu - mida tähendab elada nagu kristlane.

Kui on tegemist lastega, kes on juba lapsena vanemate soovi järgi ristitud ja nad on tulnud esimesele armulauale, siis ma arvan, et kui lapsed on 14-18 aastat vanad, siis on nad

valmis peale sellist kateheesi vastu võtta kinnitamise sakramenti.

Kui inimene on juba täiskasvanu, kes on tulnud ja palunud ristimist, siis võib ta käia kohe ka armulaual. Pärast ühe aasta möödumist, ning nende kaheksa kateheesi läbimist, saavad ka nemad soovil korral kinnitamise sakramenti.

Tavaliselt toimuvad need kateheesid enne Nelipühi.

Mina annan piiskopile inimeste nimekirja ja mina olen ka see, kes tutvustab kinnitatavaid piiskopile. Ma tunnistan sellega, et tunnen neid ja olen neid õpetanud ning et nende soov on kindel - nad tahavad elada nagu kristlased. Siis peavad kinnitatavad valima nime, mis võib olla ka sama nimi, mis ristimisel ning nad peavad leidma tunnistajad. Tavaliselt on tunnistajateks inimesed, kes kinnitatavaid on julgustanud või juhtinud.

Minu soov on veel, et inimesed kogunevad enne kinnitamise sakramendi vastuvõtmist vigiiliaks ning ma palvetan nendega koos mõned tunnid. See võtaks kokku kõik selle, mida kinnitatavad õppisid kateheesis.

T. R.

ARTIKKEL

Pastoraalnõukogu valimisteks tõlgiti lõike pastoraalnõukogu põhikirjast. Sooviga koguduse nime seal natuke lahti seletada, tõlgiti ära ka mõned sõnad ingliskeelsest koguduse nimest. Probleemi selgituseks kirjutab isa Vello järgmise artikli.

TARTU KATOLIKU KOGUDUSE NIMEST VELLO SALO

Kõigepealt on vaja teada, et kogudusele ei saa nime anda (või seda muuta) ilma piiskopi loata. Seda on tähtis meeles pidada eriti Tartu koguduse nime puhul, mida pole lihtne eesti keeles väljendada – ei defineeritud ju kogudusele nime andnud Neitsi Maarja pärispatuta saamise usutõde eesti keeles,

vaid katoliku kiriku ametlikus, s.t. ladina keeles: *Immaculata Conceptio Beatæ Virginis Mariæ*.

Maakeelde tõlkimist raskendab kõigepealt asjaolu, et meil pole sobivat eestikeelset vastet kummalegi kahest sõnast, mis seda ususaladust lähemalt määratlevad: *immaculata* ja *conceptio*. Tähtsaheliselt võiks ju tõlkida 'plekitu eostus,' kuid esiteks ei annaks see eestfasele ikkagi ettekujutust sellest, millest on õigupoolest juttu, teiseks kõlaks niisugune nimi üpris kentsakalt. ÕS 1999 registreerib küll ka võõrsõna kontseptsioon, kuid esmatähenduses käsitus, vaadete süsteem. Kasutusel ongi see sõna eelkõige poliitilise terminina.

Ebaseelge tähendusega nimi tekitaks küsimusi: kui 'plekist puhas,' siis ikkagi mis sorti plekist? Ometi mitte poriplekist? Häbi-plekist? Aga mis häbi see võis olla? Ja mis asi on pärispatt? Kas siis mõni patt ei olegi päriselt patt või?

Arvan, et kõige targem on heita pilk selle vana kuulsa maarjapäeva ajaloole. Tõsi küll, kuulsa mujal, mitte meil Eestis (see päev ei kuulu meie rahvakalendri viie maarjapäeva hulka), olgugi et näiteks 1902. aasta õigeusu kirikukalendris seisis ka eesti keeles: Püha Anna käima peale saamine, mida 2005. a. väljaanne täpsustab: Õiglane Anna (Jumalaema eostumise mälestus). Õigeusu kalender säilitab kirikupüha, mida hakati pühitsema juba a. 700 paiku Bütsantsis – ja nimelt 9. detsembril. Sealt leidis mälestuspäev tee ka Rooma. Andes vastavale mälestuspäevale püha Anna (Maarja ema) nime, rõhutab Bütsantsi kirik (tänapäevani!) selle sündmuse laiemat seost, kuna Rooma kirik muutis selle juba a. 1476 Jeesuse ema pühaks, mis tõstab esile temale osaksaanud armu. Katoliku kiriku Rooma riituse liturgilises kalendris on püha nimeks *Solemnitas Immaculatae Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis*. Tallinnas trükitud kalendris Pühima

Neitsi Maarja Pärispatuta Saamise suurpüha. Eesti rahvakalendrisse pole see püha jõudnud, arvatavasti kuna sellega ei olnud seotud erilisi rahvakombeid.

Ent mida siis 'mälestati' seal, kus seda püha vanasti peeti? Tuletati meelde usku, et Neitsi Maarja, kelle Jumal valis oma Poja emaks, ei kuulunud n.ö. patuse Eeva tütarde hulka, vaid oli oma elu esimesest hetkest peale 'uus' või 'teine Eeva,' vaba patust nii nagu oli 'esimene Eeva' enne patulangemist.

Kui meile on selge asja sisu, võime küsida: mis võiks olla selle maarjapäeva maakeelne nimi? See nimi peaks olema eestlasele suupärane, s.t. lühike ja selge. Minu ettepanek: Puhtaima Neitsi püha ehk puhtemaarjapäev (täheendas ju see arm meie lunas-

tamise koidikut). Koguduse nimi võiks aga ikkagi olla lihtsalt Maarja kogudus. Mulle öeldakse küll, et Tartus on juba üks Maarja kogudus, ent mis siis? Neid võiks ju olla rohkemgi. Tavaliselt selgub seosest, milles nimi esineb, missugusesse kirikusse kuuluva kogudusega on tegemist. Minu kuulumist mööda räägitakse meil enamasti lihtsalt katoliku kogudusest. Alles siis kui Tartusse peaks tekkima teinegi katoliku kogudus, vajaksime n.ö. täpsemaid nimesid.

*****

Maarjapäeva-meelsespea: meie rahvakalendris seisavad künula- (2. veebruar), paastu- (5. märts), heina- (2. juuli), ussi- (8. september) ja rukkimaarjapäev (15. august). 8. detsembril on nimetatud ka nigulamaarjapäevaks.

TEENISTUSED TARTU KIRIKUS:

Pühapäeviti	10.30	Poolakeelne Missa
	12.00	Eestikeelne Missa
Esmaspäeviti	18.00	Eestikeelne Missa
Teisipäeviti	18.00	Eestikeelne Vesper
Kolmapäeviti	18.00	Eestikeelne Missa
Neljapäeviti	17.30	Roosipärg
	18.00	Eestikeelne Missa
Reedeti	18.00	Eestikeelne Missa
	18.30	Adoratsioon
Laupäeviti	8.30	Eestikeelne Missa

Ristimine ja esimene armulaud lastele. Igal laupäeval kell 11 oodatakse Katoliku Kirikus lapsi, kes soovivad valmistuda ristimiseks ja esimeseks armulauaks. Võtta ühendust Isa Migueliga.

Pihile soovijad peaksid ühendust võtma koguduse preestriga.

Toimetasid:

Õde Vojtech, Niilo Kaldalu, Hannes Heinsar, Toivo Reitalu

Kujundas ja küljendas: Hannes Heinsar

Elektroniline versioon asub www.katoliku.ee; ühendust saab aadressil: teated@katoliku.ee

KOGUDUSE KONTAKTANDMED:

Veski 1-1A; EE-51005 Tartu
tel 742 2735; GSM 55 41 162; faks 742 1841

kogudusepreester:

isa Miguel Angel Arata Rosenthal

e-post: miguel@miksike.ee

www.neitsimaarja.ee

ERRATA!

Ülestõusmispühadel ristiti Jaakko Noorlaid, mitte Jakko. Palume vabandust!

Eelmises numbris (nr. 5) lk. 7 on ekslikult nimetatud apostelliku administraatori määramise kuupäevaks 23. aprill. Õigeks tuleb lugeda lk. 8 mainitud kuupäeva ehk 23. märtsi.